

Regeringskansliet
Försvarsdepartementet
103 33 Stockholm

SÄKERHETS- OCH FÖRSVARSFÖRETAGENS REMISSYTTRANDE ÖVER UTREDNINGEN "INVESTERINGSPLANERING FÖR FÖRSVARMATERIEL - EN NY PLANERINGS-, BESLUTS- OCH UPPFÖLJNINGSPROCESS" (SOU 2014:15)

Säkerhets- och försvarsföretagen (SOFF) vill härmed kommentera ett antal aspekter i ovan utredning som har en påverkan på förutsättningarna för företagens verksamhet.

Inledning

SOFF bedömer att utredningens förslag kan bidra till en ökat långsiktighet i försvarets investeringsplanering samtidigt som de ökar flexibiliteten. Detta är positivt för SOFF:s medlemsföretag. En långsiktig planering förankrad i Riksdagen och regeringen skapar förutsättningar för flexibilitet i enskilda förlopp.

Säkerhets- och försvarsföretagen finner att utredningen gjort ett gediget arbete som ger en god beskrivning, analys och bedömning av processen. Det är vår sammantagna bedömning att utredningens förslag till förbättringsinitiativ är positiva och kan skapa förutsättningar för en kostnadseffektiv process som i rätt tid möter vår tids föränderliga behovsbild.

Utredningens förslag kan komma att bidra till en ökad tydlighet och långsiktighet i försvarets materieförsörjning. Företagen är positiva till en ökad transparens och förutsägbarhet, vilket kan uppnås om Riksdag och regering tar ställning till Försvarsmaktens förslag.

Säkerhets- och försvarsföretag i Sverige har till rimliga kostnader försett det svenska försvaret med högteknologisk materiel vilket varit en byggsten i svensk försvarsförmåga. Sverige har i dag en styrkeposition genom den unika kompetens och kunskap som finns inom såväl industri som försvaret. Det gör Sverige till är en attraktiv samarbetspartner inom säkerhet och försvar.

Idag är svensk försvarsindustri till stor del exportberoende. Framgångarna på exportmarknaden är ett kvitto på den svenska styrkepositionen eftersom verkar på en marknad med höga handelshinder och tuff konkurrens. Konkurrenterna verkar utifrån hemmamarknader som har väsentligt högre försvarsbudgetar. Trots detta finns nischer för svenska försvarsföretag.

En försvarsmaterielutveckling i Sverige bidrar till att göra det svenska försvaret intressant som samarbetspartner. Vi tror också att en inhemsk försvarsmaterielutveckling ger FMV bättre förutsättningar att vara en mer kompetent upphandlare, både så vad gäller de tekniska lösningarna men också när det kommer till kostnads- och riskbedömningar. Det är av stor betydelse att en långsiktig investeringsplanering tar hela försvarets förmågebehov i beaktande.

Långsiktighet och tydlighet möjliggör för internationella samarbeten

Utredningens förslag kan komma att bidra till en ökad tydlighet och långsiktighet i försvarets materieförsörjning. Företagen är positiva till en ökad transparens och förutsägbarhet, vilket kan uppnås om Riksdag och regering tar ställning till Försvarmaktens förslag.

Långsiktighet och tydlighet är viktigt, inte minst när staten och industrin söker internationella samarbeten i syfte att utveckla nya försvarsmaterielsystem. Säkerhets- och försvarsföretagens bedömning är att förslaget innebär en bättre styrning av planeringen och beredningen av materielanskaffningen jämfört mot dagens process. Dock förutsätter det att den kompetens som ger strategiska direktiv och prioriteringar finns inom Regeringskansliet och berörda myndigheter, samt att en tydlig och kontinuerlig dialog förs med marknaden och industrin.

Det är vidare positivt att det görs en sammanvägning av de operativa behoven, kostnadsbilden och vilka internationella samarbetsmöjligheter som finns till hands. Internationellt samarbete kan i vissa fall vara helt nödvändigt för att kunna tillgodose de svenska behoven av ett materielsystem. Samarbeten med andra länder kommer i framtiden att vara viktiga när det kommer till utveckling och anskaffning av större försvarsmaterielsystem. Detta ställer krav på långsiktighet och tydlighet i försvarets strategiska materieförsörjning. Långsiktighet och tydlighet möjliggör för internationella samarbeten och för industrin att ta större eget ansvar.

Internationella samarbeten ökar behovet av finansiell flexibilitet

Den internationella försvarsmaterielmarknaden har fått en ökad betydelse för Försvarslogistikförsörjningen. Detta beror delvis på regeringens materialförsörjningsstrategi från 2009 som bland annat stipulerar att internationella samarbeten inom materielområdet alltid ska prövas när materiel förnyas eller uppgraderas. Om ett internationellt samarbete bedöms som den mest lämpliga vägen framåt måste de svenska behoven koordineras med andra länders.

Det kan emellertid innebära tidsmässiga förskjutningar i förhållande till försvarets ursprungliga planering. En sådan förskjutning kan inverka på försvarets operativa förmåga¹, men också på när utgifterna faller ut i tiden. Tillförseln av materiel kan ske både tidigare och senare än först planerat. Utifrån ett finansiellt perspektiv innebär det att anslagsbelastningen för en tidsmässigt annan profil än vad försvaret först planerat. Detta bör vara möjligt så länge den kostnadsmissigt totala ramen inte är högre än ursprungligt planerat.

En finansiell flexibilitet möjliggör även för en omplanering av investeringar så att Sverige kan utnyttja de internationella samarbetsmöjligheter som kan uppstå. Årliga protokollförda möten kan medföra en förhandlingsfrihet till förändringar. Utan den finansiella flexibiliteten finns det risk för att Sverige inte får tillgång till rätt materiel till rätt pris, vilket negativt kan påverka försvarsförmågan.

¹ Med operativ förmåga avses här såväl teknisk förmåga som driftsäkerhetsförmåga (t ex tillgänglighet, uthållighet, uppdragsproduktion) för förbandens tekniska system inkl. underhållssystem

Bra med ökat fokus livscykelkostnad – understöd av en tydligare anslagsstruktur

Det är av betydelse att processen tydligt bidrar till försvarets förmåga utifrån prestanda och kostnadseffektivitet, där en bedömning av livscykelkostnaden och möjlighet till internationella samarbeten tidigt vägs in.

Det är av stor betydelse att materieförsörjningsprocessen anlägger ett livskostnadsperspektiv. Principen att välja uppgradering och vidmakthållande av befintlig materiel framför nyanskaffning och utveckling riskerar i vissa fall leda till högre livscykelkostnader, vilket skulle motverka syftet med principen.

Renodlingen av Försvarsmaktens konton samt förslaget att hänföra alla vidmakthållandekostnader till ett konto är positivt. Förslaget innebär en transparens med avseende på kostnadsutvecklingen per objekt, vilket förhindrar övertrasseringar. Detta innebär att man får bättre kontroll över kostnaderna vilket ger en tydligare bild av investeringsutrymmet. En renodling av anslagsstrukturen kan även bidra till att öka transparensen vad gäller materielssystemens livscykelkostnad.

Det hade varit önskvärt om utredningen anlagt ett vidare perspektiv på livscykelkostnader. Ingen avvägning eller optimering mellan operativ förmåga och livscykelkostnad tas upp. Inte heller beaktar utredningen hur man genom en tidig analys av livscykelkostnaden kan påverka kommande teknisk design, underhållslösning och driftprofil och därmed bidra till ökad kostnadseffektivitet.

Avslutande kommentarer

Säkerhets- och försvarsföretagen bedömer att utredningens förslag till process positivt kan skapa en effektiv och tillämplig försvarslogistikförsörjning och ser fram emot en fortsatt dialog.

För Säkerhets- och försvarsföretagen

Robert Limmergård
Generalsekreterare